

saját előzők -
1. oldal a táblához ragasztva

A debreceni cseréppipa híres és keresett volt, mert gyártásához kitűnő agyagot használtak. 1786-ban 138 fazekas 11 millió pipát készített. A franciaországi, angliai, észak-amerikai matrózok a debreceni pipát kedvelték leginkább.

N. SZ. KIRÁLYI
DEBRECZEN
Várossa Fekvése
XVIII

HOLNEMVOLT DEBRECEN

hol a hegy, aminek a hegyéről az eget
a körmömmel megkarcolhatom,
a föld alatt nőtt nagyra, mint a hagyma,
és vakondok túráznak rajta éjszaka,
hova lett a malom a Kétmalom utcából,
lom lett belőle vagy őrül valahol,
és a hegy mögé bújt el a Paptava,
vagy megitta mind a szomjas múmia,

és az állomás, amire bomba hullott,
és a sok ház, amire kalapács,
és hova lett a legnagyobb Nagyerdő,
tényleg, hol gurult el ott a labdám,
meg a legyezőt is hova tettem,
és a régi képeken, mondd, hol lehetsz te,
és hol lehetek én?

Mint minden városnak,
Debrecennek is van címere. E jelkép
olyan képekből épül fel, amelyek
a város történetére és sajátosságaira
utalnak. Debrecen címerében látható
madár a fénix. E madár a hiedelem
szerint ötszáz évente elégeti magát,
majd hamvaiból újjászületik.
Ahogy Debrecen is mindig
újjászületett a tűzvészek
és háborúk után.

AZ ÉN DEBRECENEM

KOLLÁR ÁRPÁD
LAKNER LAJOS

ILLUSZTRÁCIÓ ÉS GRAFIKA:
GRELA ALEXANDRA
KÓNYA ÁBEL

Hahó! Én itt vagyok! Te hol vagy?

A város folyton változik, a házak romlanak és
épülnek benne. A Nagyerdő régen Debrecen
szívéig ért. A malmokat lebontották,
a vasútállomást lebombázták. A régi város ma
az utcanevekben él tovább. Vajon hány malom
volt a Kétmalom utcában? És Debrecen hegyei
tényleg a föld alatt vannak?

→ És a költő hova lett a Kétmalom utcából?

A bárány a dicsőséges Krisztus jelképe, ami
a városlakók erős keresztény hitére utal.
A két könyv, amin áll, szintén, mert a biblia két
részét, az ószövetséget és az újszövetséget
jelölik. A pálmafa jelentése, hogy a nehézségek
és a terhek megerősítették a várost.
A ragyogó nap pedig az isteni gondviselést
jelképezi, vagyis azt, hogy Isten figyelemmel
kíséri a város sorsát.

A NAGYHÍD

sár, sár, sár, csupa sár a piacon,
árad a sár a sárga Nagytemplom előtt!
cuppan a láb, süpped a láb;
hogy megyünk így mézeskalácsért,
sárba ragadva gyertyalángért?
a debreceni nagyvásárban,
hogy veszünk így zsíros peracet,
törökmézet, páros kolbászt?
Sárika hogy kap vásárfiát,
Zsófinak hogy lesz új ruhája,
ha nem kelünk át eső után
a sártengereken?

kár, kár, kár, hogy hiába vár ránk
a vásár! menjünk hát a nagy pallón,
át a fapallón, mintha nagy hídon,
keljünk át a sárfolyó fölött!
nincs drágaság a Piac utcán;
vegyünk szármát, karperecet,
pulykahurkát, almalevet,
meg csizmaszárat a forgatagban!
de ha jön az aszály, szárad a sár,
bezár a híd, mellette járunk a porban,
míg újra le nem pottyan a földre
az égből az a sok sár...

Képzeljétek el, mi lenne, ha nem lennének járdák a városban, és napokig szakadna az eső. Hát bizony nehezen, és jó sárosan érnétek be az óvodába és az iskolába. Kő nem volt Debrecenben, de fa bőven termett. Így a járda nem kőből volt kirakva, hanem fapallókból. Nagy szükség is volt rá. Ugyanis, ha esett az eső, sártengerré változott a város. Ajánlatos volt százszor is meggondolni, kilépjen-e az emberfia az utcára. Ezért a Piac utcán a Nagytemplomig futó út közepét Nagyhídnak nevezett palló fedte, hogy közlekedni lehessen. Persze így is megesett, hogy valaki félrelépett, s beleesett a sárba, de legalább volt a városnak egy olyan része, ahol akár esett, akár fújt, mégiscsak el lehetett menni a piacra friss gyümölcsért és zöldségért, a templomba vagy játszani a barátokhoz. Száraz időben a Nagyhídat lezárták, hogy kíméljék.

Nagy vásárokat tartottak régen a városban. Híres volt a debreceni mézeskalács, szappan, gyertya és paplan is. Egyszer valaki még struccmadarat is árult. A szürkemaráhát messzi országokba hajtották el innen. Vajon mi lehetett az a Nagyhíd, amin esős időben a piacra jártak a debreceniek?

A FŐNIXVÁROS

az a rossz a régi tűzvészben,
nem segít azon a tűkészet,
nem segít azon a fecskendő,
nem elég a vizes nagykendő,

jönnek a diákok, bűvészek,
keresik, hol van a tűzfészek,
nádtetőt szétütnek doronggal,
hogy a tűz ne legyen goromba,

de az csak föl-alá rohangál,
fölizzik minden szélrohamnál,
a város korom és hamu lett,
nem javít azon az amulett,

ami volt, nincs és már nem is lesz,
de lesz más, ha megjön az ihlet,
fölépül új régi Debrecen,
aki fölgyújtja, az nem ember!

A régi házakon nádból vagy szalmából volt a tető. Ezeket nagyon szereti a tűz. A városban kevés volt a víz, ezért sokszor bottal oltották a tüzet. Elverték a tűz fenekét egy bottal? Dehogy! A házakat verték el. A diákok nagy botokkal szétverték a tetőgerendákat. A tető összeroskadtt és az éhes tűznek nem jutott több nád vagy szalma.

-> A főnixmadár szuperereje, hogy fölgyújtja magát és a hamuból újjászületik. Keresd meg őt a város címerében a 3. oldalon!

REFORMÁTUS KOLLÉGIUM

Magyarország egyik leghíresebb iskolája Debrecenben volt. Sőt a Református Kollégiumot messze földön számon tartották. A külföldi egyetemek szívesen látták a debreceni iskolából érkező diákokat, mert tudták, hogy szeretnek tanulni és szorgalmasak. Híres és gazdag volt a könyvtára is, ugyanis a külföldön tanuló diákok, amikor hazajöttek, ajándékként könyveket hoztak magukkal. Ha valaki szegény családból származott, annak sem kellett elkeserednie, mert a Kollégium segítette őt, hogy tanulhasson. Igaz, nehéz volt a diákélet. Hajnalban keltek, mert még az első óra előtt istentiszteletre mentek, segítettek a reggeli előkészítésében, s a kollégiumi szobákban is szép rendet kellett hagyniuk. Ráadásul kevés lehetőségük volt a szórakozásra. De ez nem tartott vissza senkit attól, hogy debreceni diák legyen.

KÖNYVNYOMTATÁS

Több száz évvel ezelőtt, amikor még nem volt minden házban nyomtató, különösen fontos volt a nyomda és a nyomdász személye. Ő döntött arról, hogy mi jelenik meg. Debrecen első nyomdását Huszár Gálynak hívták. Magyar nyelvű könyveket adott ki, hogy minél többen el tudják olvasni. Pedig abban az időben szinte csak latin nyelven írtak. Debrecenben azonban nagyon szerették a magyar nyelvet. Sőt, az itt nyomtatott könyveket elvitték messzi városokba, hogy ott is magyarul olvashassanak. Képzeljétek csak el, milyen rossz lenne, ha reggel arra ébrednétek, hogy a kedvenc magyar nyelvű könyveiteket nem tudnátok elolvasni, mert bennük csak idegen, átlátatok ismeretlen nyelvű szavak lennének!

MESTERSÉGEK

Nem tudom, ti milyen nevű utcában laktok, de vannak furcsa elnevezésűek: Tímár utca, Szappanos utca, Csapó utca, Cserepes utca, Pereces utca, Egymalom utca, Kétmalom utca.

Persze, ha tudjuk, hogy ezek azokról a mesterségekről kapták a nevüket, melyeknek a képviselői itt dolgoztak, már nem is olyan furcsák. A tímárok az állatok bőrét dolgozták fel, ami nagy bűzzel járt. Ezért a város szélére telepítették őket. A Szappanos utcában sem volt jó illat, mert még ekkor nem illatosították a szappanokat.

Ennél jobb illatfelhő lebeghetett a Pereces utcában, ahol a debreceni perccet sütötték.

Ha valaki fázott, elment a Csapó utcában dolgozó gubacsapókhoz, ők készítették a meleg ruhákat. Aki debreceni gubát hordott, messziről akár juhnak is tűnhetett, mert a racka juh hosszú, göndör, jó meleget nyújtó gyapjúfűrtjeit szőtték bele a guba anyagába.

CÍVIS HÁZAK

Debrecen ősi lakói a cívisek, akiknek bár a városban volt a házuk, de földet műveltek és állatot tartottak, így sok időt töltöttek a városon kívüli tanyájukon is. Ha beléptünk volna házaik hatalmas kapuján, s beengedett volna bennünket a kutyájuk (minél nagyobb, annál jobb), akkor erősen vigyázni kellett volna, nehogy rájesszünk az udvarukon békésen álldogáló marhákra, a dagonyázó disznókra és a kapirgáló tyúkokra. Az egyszerű ruhába öltözött házigazda minden bizonnyal megkínált volna bennünket a kertjében bőven termő gyümölcsökből. A cívisek közül sokan gazdagok voltak, állítólag a házaikban földalatti rejtékhelyek voltak, ahová veszély esetén magukat és vagyonukat egy titkos kilincs segítségével le tudták sülyeszteni.

Emberek:

Állatok

HORTOBÁGY

A Hortobágy különös hely. Van, amikor inkább kegyetlen az emberhez. A pásztorkok egyedül legeltették az állatokat. Pedig sok veszély leselkedett rájuk: vadak, tolvajok, a forráság vagy a nagy hideg. A magány megkeményítette a szívüket. Magának való, mogorva embereknek tűntek, sokan talán még szívtelennek is tartották őket. Ugyanakkor, aki kiáll a pusztá közepére, csodát láthat. Ha ti kinéztek a házatok vagy a lakások ablakából, a szomszédos házat vagy lakóépület látjátok csak, legfeljebb néhány utcányival tovább. De, aki a Hortobágyon áll, úgy érezheti, hogy nem is kerek a föld, hanem lapos, hiszen a szem nagyon messze, a végtelenbe ellát. Nem is gondolná, hogy valójában egy dombon áll, mert a Hortobágy a Nagytemplom tornyával van egy magasságban.

FÜVESVARÁZS

Hódolat Lúdas Matyinak

ketskerágó, kalánfűrt, benge, fanzár, zsombor, redőszírom, ribiszke, tzinka, tzékla, csombor, nadragulya, gurgulya, szuhar, sziklár, füge, kígyószisz, fűz, villamag, szulák, kőmag, müge,

ammi, sulyom, ballangó, murok, bürök, kapor, kömény, tippán, iringó, derely, fagyal, gyapor, murva, muhar, mória, kálmos, hajka, káka, rozmaring, birs, katskaring, perje, hunyor, árpa,

bibak, torma, boróka, kender, kosbor, körtvély, dögfa, paréj, rekettye, tapsír, tippán, körfény, kints, borágó, boroszlán, lórom, ebír, timpó, szattyú, szittyó, bibikra, lontz, szömörtze, pimpó!

Azelőtt nem minden növénynek volt magyar neve. Másnak túl sok is volt, mert minden helyen máshogy mondták. Képzeld, milyen lenne ma, ha dinnyét szeretnél venni a boltban, de az eladó nem értené. Vagy borsot kérnél és paprikát kapnál. A Magyar fűvészkönyv tett rendet a zűrzavarban. A versben ennek a debreceni könyvnek a szavai laknak.

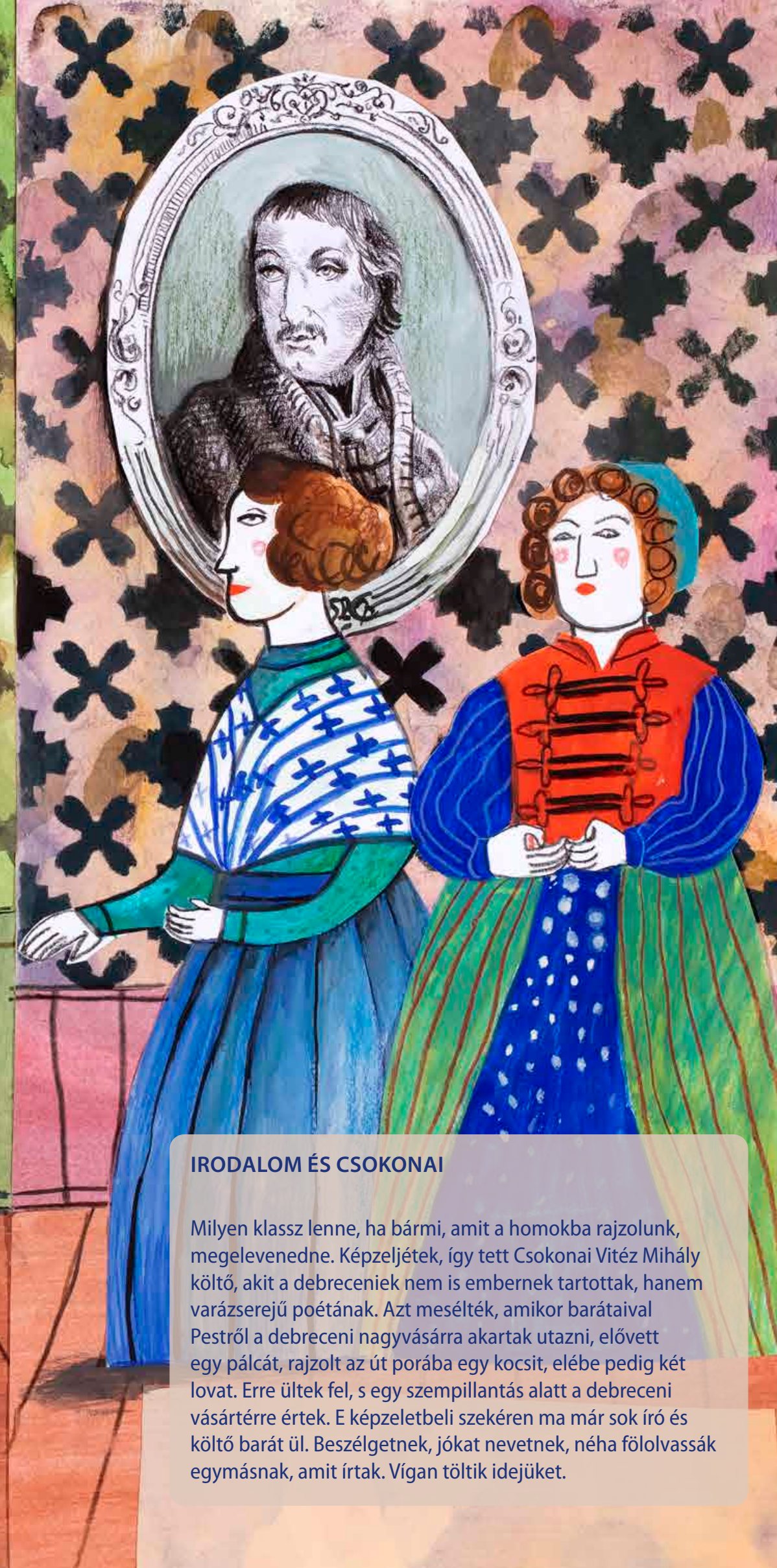
Az első magyar nyelvű botanikai könyvet Meliusz Juhász Péter, Debrecen városának első református püspöke írta, s halála után hét évvel jelent meg 1578-ban. Meliusz nemcsak a lelket, hanem a testet is gondozni akarta. Könyvének célja az volt, hogy segítsen az embereknek a testi bajaik gyógyításában. Több mint félszáz gyógynövényt írt le: előfordulási helyüket, hogyan nyerhetők ki hatóanyagaik és milyen betegségek ellen, miként lehet azokat használni.

BOTANIKUS KERT

Gyakran mondták Debrecenben, hogy fűben-fában orvosság. Sokan hittek a növények gyógyító erejében. Talán emlékeztek rá, hogy Lúdas Matyi is, amikor másodszor készült megverni a korábban már jól elnászpágolt Döbrögít, gyógyfüvekért küldte a szolgákat. A mese írója, Fazekas Mihály vágya volt egy olyan kert létrehozása, ahol az emberek megismerkedhetnek e növényekkel. Ő fűvészkertnek hívta, ma már botanikus kertnek nevezzük. Ekkor még a növényeknek nem volt magyar nevük, Fazekas nevezte el azokat. Hogy könnyen beazonosíthatók legyenek a növények, ezért gyakran az alapján adott nekik nevet, amire hasonlítottak: **Daruorrúfű**, **Ebnyelvűfű**, **Lókörműfű**, **Medvetalpűfű**.

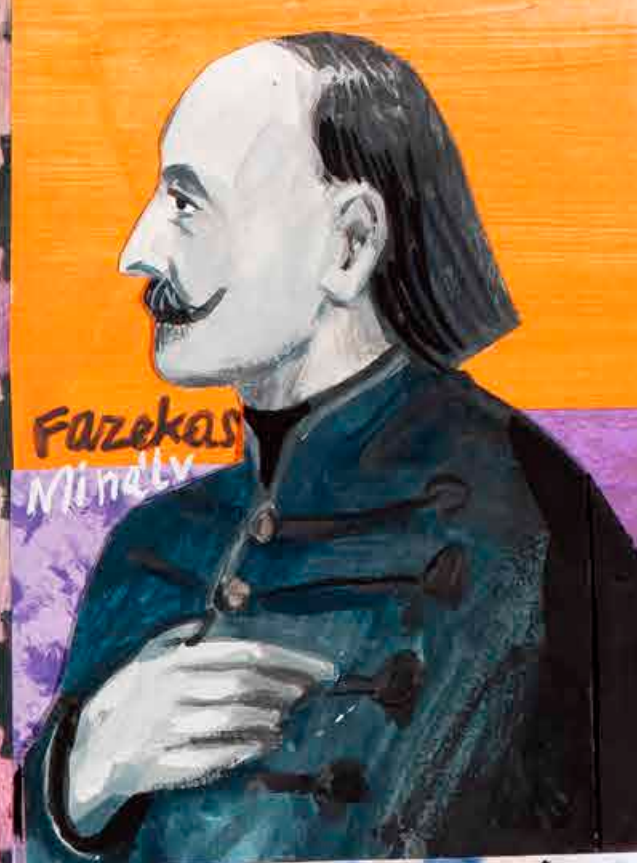
-> Ezt a verset hangosan kell olvasni: a furá nevű növényeknél furá fejet kell vágni, a vicceseket kacagva kell olvasni, a félelmeteseket borzongva, és így tovább...

Fazekas
Mihály

IRODALOM ÉS CSOKONAI

Milyen klassz lenne, ha bármi, amit a homokba rajzolunk, megelevenedne. Képzeltétek, így tett Csokonai Vitéz Mihály költő, akit a debreceniek nem is embernek tartottak, hanem varázsserejű poétának. Azt mesélték, amikor barátaival Pestről a debreceni nagyvásárra akartak utazni, elővett egy pálcát, rajzolt az út porába egy kocsit, elébe pedig két lovat. Erre ültek fel, s egy szempillantás alatt a debreceni vásártérre értek. E képzeletbeli szekéren ma már sok író és költő barát ül. Beszélgetnek, jókat nevetnek, néha fölolvassák egymásnak, amit írtak. Vígán töltik idejüket.

1849 augusztusában döntő csata zajlott Debrecen határában a magyar szabadságért. Az orosz sereg azonban sokkal nagyobb volt, mint a magyar. Mégis sok magyar katona gondolta úgy, hogy nem szabad gyáván meghátrálni, hanem harcolni kell, akár az életük árán is. A csatában elesett hős honvédek emlékére 1861-ben a város Marschalkó János szobrászművésszel elkészíttetett egy haldokló oroszlánt ábrázoló emlékművet. A szabadságharcra való nyilvános emlékezést azonban az osztrákok tiltották. Emiatt a szobrot hat éven keresztül rejtegették. Csak 1867-ben állíthatták föl a Református Kollégium és a Nagytemplom közötti emlékkertben. Az oroszlán az erő, a hatalom, a bátorság jelképe. A haldokló oroszlán arcán tragikus lemondás tükröződik, feje a földre hullott zászlón nyugszik. Ma a Honvédtemető katonasírhajói felé magasodva őrzi a szabadságharc hőseinek emlékét.

TÓBÚJÓCSKA

megnéztük a múmiát a múzeumban,
aztán kint elbújtam egy szobor mögé,
mert megharagudtam a tesómra
és nem akartam haza menni...
akkor apa (csakis nekem) elmesélte,
hogy régen itt egy tó volt, ami elbújt a föld alá,
de ha becsukom a szemem, meglátom,
hogyan lebeg a múzeum a tóban;

hiába csuktam be, nem láttam semmit,
csak sötétet meg villogó foltokat;
szerintem inkább a múmia itta meg a tavat,
a száraz múmia, ami örökké szomjas,
az a Tiszát is meginná, ha kijönne a dobozból...
és amíg ezeken gondolkodtam,
elfelejtettem, hogy miért is haragudtam meg,
és beültem a tesóm mellé az autóba.

-> „Ez egy megtörtént igaz történet.”

A gyerekek kedvence a múzeumban a múmia. Az épület helyén volt a régi botanikus kert. A régi botanikus kert helyén pedig a Paptava. Mi lesz a múzeum helyén ezer év múlva? Tényleg a tó vizén lebeg a múzeum? Vagy a múmia itta meg a tavat? Mennyi kérdés!

HATVANI ISTVÁN

Ha ma élne Hatvani István kollégiumi professzor, minden bizonnyal az Atommagkutató Intézetben vagy az egyetemen dolgozna. Persze nem egyszerű tudósként, hanem csodatévőként. Azt mesélték róla, hogy egyezséget kötött az ördöggel, akinek a segítségével villámot tudott keltetni, szélvészt tudott támasztani, át tudott bújni egy kulcslyukon, repülni tudott a levegőben, s ha kellett valódi gyümölcsök teremtek az ebédlőjének falaira festett gyümölcsfákon. Állítólag egy fekete kígyó hozta el neki azt a fekete könyvet, amiből megtanulta, hogyan kell csodát tenni. Úgy hírlík, ma is vannak ilyen tanárok. Lehet, hogy ti ismeritek is őket?

A főtéren van a református Nagytemplom.
Előtte áll Kossuth Lajos szobra, amire
minden gyerek szeretne fölmászni. Itt van
még az Arany Bika szálló, a fagyí formájú
bokor és a főnixmadaras szökőkút. Sajnos
a szállón nem lehet szállni vagy bikagolni.
A bokorfagyit se lehet megenni, pedig
olyan jó lenne...

BÚJÓCSKA A FŐTÉREN

az a bokor olyan, mint egy nagy, fordított fagyí,
négygombócos és az ég felé áll a tölcsére,
az enyémben csak két gombóc olvad,
nem bírom elég gyorsan nyalni a melegben.
azt tudom, hogy a csoki az csokiból van,
de nem értem, a rózsaszín puncs miből lehet?

elszámoltam százig, és nem találtam a tesómat,
pedig a Nagytemplomot is körbefutottam kétszer,
meg a madaras szökőkútban is kerestem.
jó, hogy Kossuth Lajos a kalapjával megmutatta,
hova bújt el, és most az aranybika hátán
feléje bikagolok, vagy hogy is mondják ezt...

ha megtalálom, szeretnék fölmászni a szoborra,
lepacsizni Kossuth Lajossal, mint apával a Nagyerdőn,
amikor nagy gólt lő a pirosfehér csapatunk!

-> De tényleg, miből készül a puncsos fagyí???

NAGYERDŐ SOROLÓ

szeretem, Nagyerdő, az őszi gombaszagot,
szeretem, ha hozzád visz a villamos,
szeretem, Nagyerdő, a tavon a hidat,
szeretem, ha szétrúgom a levélkupacot,
szeretem, Nagyerdő, a mogorva tigrist,
szeretem, ha fűszagú lesz a ruhám,
szeretem, Nagyerdő, a roller kerekét,
szeretem, ha hajamra fröccsen a víz,
szeretem, Nagyerdő, a kacsás körhintát,
szeretem, ha bemászok a fabéka hasába,
szeretem, Nagyerdő, a víztorony fejét,
szeretem, ha pattan a réten a labda,
szeretem, Nagyerdő, a legszebb Nagyerdőt,
szeretem, ha...

→ Ez a vers soha nem érhet véget, mert mindenki mást szeret a Nagyerdőben.

A Nagyerdő a város tüdeje. Régen, ha nem esett eső, s erősen fújt a szél, por borította be a házakat, az utcán sétáló embereket, az állatokat, még a Bodri kutya orrát is. A por elől csak a Nagyerdőbe lehetett elbújni. Aki kiment oda, jó nagyot szippantott a friss levegőből, hogy aztán otthon egy darabig kitartson. Régen nem is sokat kellett gyalogolni az erdőig, mert még kétszáz éve is majdnem a Bem térig ért. Ha akkor már ott állt volna a Méliusz könyvtár, és kinéztetek volna az ablakain, fák lombjai integettek volna nektek, meg a köztük pihenő és szórakozó, fürdőző debreceniek.

A Nagyerdőben élnek több mint száz éves fák is. A park tele van izgalommal: tó, fürdő, kisvonat, játszótér, stadion, botanikus kert, ködszínház, víztorony, állatkert, vidámpark. A mogorva tigris is jobb kedvű lesz, ha meghallja, hogy gólt lőtt a szomszéd stadionban a Loki.

A Zsuzsi vonat azelőtt fát szállított
Debrecenbe. Most gyerekeket szállít
az erdőbe. A kirándulók kedves
célpontja a tó, a tanösvény és
a kilátó. A kilátón aombok közé
lehet menni, akárcsak a Nagyerdei
Stadion följáróján.

A ZSUZSI VONAT

szén szaga csiklandozza orromat,
a levegőben csillagok szállnak,
fűtten lódul meg a kisvonat,
döccen a fejem a pusztaságban,

vár rám az erdő, várnak a séták,
várom én is, hogy a végén végre
a nagy kilátón, mintha rakétán,
fölrepüljek, föl a fák hegyére!

A BÁBSZÍNHÁZ

a bábszínház a boldogság helye,
de elillan az, mint a hópely,
(a boldogság el, nem a bábszínház),
ha színpadra lép a rút bábkínzás;

ha jön a gonosz, aki vagy kopasz,
vagy a hátán is nőnek a fogak,
s a bábkora ráront a félelem;
én szurkolok és mind a két kezem

izzad a sötétben és kalapál
a szívem, de majd akad egy lapát,
és csihi-puhi, csapják a gonoszt,
a boldogság meg újra lapot oszt.

a bábszínház a boldogság helye,
vacogó kacagással lesz tele!
aztán mindig el, taps és fergeteg,
de engem kint még vár a trónterem;

a pénztárnál a trónra fölkapok,
hódol a nép, zengnek a főpapok,
addig a sorban a testóm kívár –
a bábszínházban mindenki király!

A Vojtina Bábszínház a volt Hungária moziban lakik. A pénztárnál van egy nagy szék, amin bábok pihennek. Erre a trónra minden gyerek föl szeretne ülni, de csak a legbátrabbaknak sikerül. Vagyis mindenkinek...

→ „Nem is félek a gonosz bábkától!”

→ „Én is fölültem arra a székre!”

A ZENEDE

mint kiszusszant labdából a levegő,
a zenedéből mindig kiszöknek a hangok,
ereszt a zenede,
gyönyörű hangzavart ereszt a városra,
a sárga falakból énekhang szívárog,
a tetőről dobszó pereg a mélybe,
az egyik ablakból zongora,
a másikkól vad trombita rohamoz,
és egy cintányér kigurul a nagykapun;

zeng, zeng a zenede,
a városra zúdul a zegzugos zene,
„hárfá, hárfá, hárfá”, visszhangzik a hársfasor,
a galambok keringőznek az égen,
és ritmusra pattog az ostorfák nyele,
a zenede mellett fürgén moccan a lábam,
tapsolok, ha pördül a copfom,
és csak én tudom, miért vagyok ilyenkor
a vidámnál is sokkal vidámabb...

A debreceni volt az ország első zenedéje.
Több mint száz éves, de még mindig nagyon
jól tartja magát.

Ha elsétáltok a Csapó utcán a sárga épület mellett,
minden zugából zenét hallotok. Ha lefordultok
a Csokonai Színház felé, onnan meg
opera szívárog ki...

Magyarország első rockzeneiskolája, a Rocksuli
szintén Debrecenben indult útjára. Vajon tudjátok
hol található?

—> „Csapd a hónod alá a könyvet és szaladj el a zenede elé! Ugye, hogy most is zenél?”

A VIRÁGKARNEVÁL

egy virágszirom az ujjamra száll,
fölfele libben a szélben,
vidáman iramlik utána száz
szirom és vissza se néznek.

viráglovak vágatnak a téren,
ritmusra virágszív dobban,
a virágfákon virág a kéreg,
virágalma ring a lombban.

az utcazene a napba emel,
látom, az ég kivirágzott,
nem hervad a kedvem sohasem el,
magam is virággá válok!

Magyarország születésnapján rendezik meg a Debreceni Virágkarnevált. Ilyenkor hatalmas virágkocsik gurulnak végig a főutcán. A kocsikat táncosok és zenészek kísérik. Ezen a napon minden virágból, zenéből és jókedvből áll a városban.

ADVENT A FŐTÉREN

elkapni a nyelveddel egy hópihét
a kivilágított Nagytemplomnál,
az szenzációs mutatvány,
kürtőskalács vagy szaloncukor jár érte,
megpörgetni a nyelved hegyén, az világcsúcs
lenne, ha nem olvadna el mindjárt;

korcsolyázni a szikrázó hóesésben
még ennél is sokkal jobb dolog a világon,
belekarcolni a neved a jégbe
és körhintázni a karácsonyszagban,
amikor a harangszó teletölti a teret,
mint a bögrét a forró kakaó...

-> „Egy hópihével nem is lehet jóllakni!”

Az adventi vásárral visszatér a főtérre a vásári hangulat. Ilyenkor minden
világít és mindennek fahéj illata van. A templom előtt egész nap lehet
korcsolyázni a jégpályán. Meg hópihére vadászni, de csakis hóesésben.

Kedves Szülők,

este, amikor elcsendesedik körülöttünk a világ, eljön a mesélés ideje. Nagyon fontos ez az idő a gyermek számára, aki a mese által átlép a képzelet világába. Az elmesélt történet átélése során feldolgozza a napközben vele történeteket. A mese hallgatása során erősödik önismerete is, mert a hőssel való azonosulás során megfogalmazhatóvá válnak vágyai és féltelmei. A mesélés ideje fontos a szülő számára is, mert az esti csönd és mese teremtette burokból közelebb kerülhet gyermekéhez, kapcsolatuk erősödhet.

Az itt következő mesék sem tartalmukat, sem formájukat tekintve nem klasszikus mesék. Rövid, de átélhető történeteket mesélnek el a városról, ahol a gyermekük él, s ahol szülei, rokonai, ismerősei és barátai is élnek. Otthon a gyermek biztonságban érzi magát, hiszen ismerősek a zajok, a szobák, a bútorok, a tárgyak, a játékok, s tudja, melyik apáé, melyik anyáé, melyik a testvéréé, melyik az övé, s melyek közösek. Ismerősek számára a vendégségbe érkező rokonok és barátok is. Debrecen a szélesebb értelemben vett otthont jelenti a számára. Bizonyára sok mindent látott már a városban, vagyis vannak ismerős helyek. Ahhoz azonban, hogy a városban is az otthonihoz hasonló biztonságérzete legyen, fontos, hogy ne csak ismerősek legyen a helyek, az épületek és a szobrok, hanem megismerje történetüket is. Erre szolgálnak a kötet versei és prózai szövegei. Az illusztrációk pedig abban segítenek, hogy könnyebben átélhesse és elképzelhesse, amikről ezek mesélnek. Ráadásul a kicsit szürreális, az idősíkokat keverő képek inspirálóan hatnak fantáziájára is.

Szép estéket, jó mesélést kívánnak a könyv készítői!

Kedves Óvodapedagógusok, kedves Tanítók,

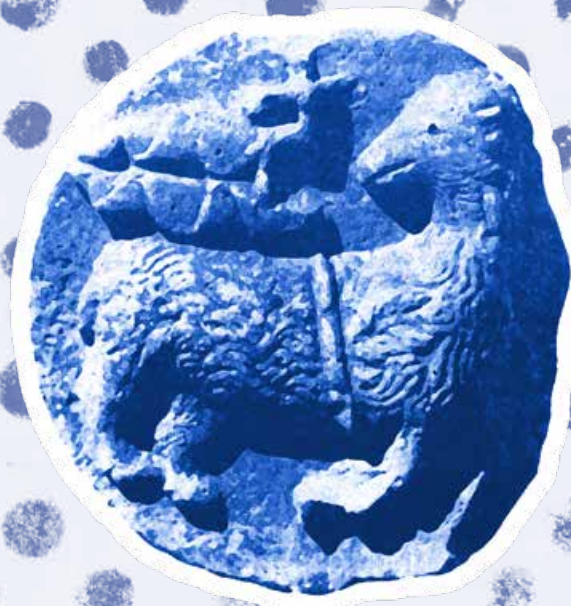
az óvoda és az általános iskola még ma is az a hely, ahol olvasnak a gyerekek. Ha másképp is, mint az otthoni mesélést, de várják, hogy az óvodapedagógus vagy a tanító történeteket olvasson nekik. A közös mesehallgatás olyan közösségi élmény lehet, amikor a gyerekek föloldódnak a közösségben, egyszerre dobban meg a szívük a hősről, egyszerre támad bennük féltelme, s talán még levegőt is egyszerre vesznek.

Az óvoda az a hely, ahol a gyermek először találkozik azzal, hogy személyes terén túl van egy szélesebb közösség, melyhez odatartozik. Az iskola pedig az a hely, ahol tudatosodnak benne a közösség körvonalai, esetünkben, hogy debreceni. A fentiekből adódóan az óvoda és az általános iskola ideális hely arra, hogy a gyerekek megtegyék az első lépéseket lakóhelyük és annak története megismeréséhez.

Könyvünk célja, hogy az óvodapedagógus, a tanító és gyerekek közösen fedezzék föl a helyet, ahol élnek. Olyan történeteket mesélünk el versek, prózai szövegek és képek segítségével, melyek a város múltjáról és jelenéről szólnak. Arra törekedtünk, hogy megőrizzük a történeti hitelességet, ugyanakkor a gyerekek számára mind a történet, mind a nyelv érthető és játékos legyen. A leírások során olyan szavakat is használunk, melyek még ismeretlenek lehetnek a számukra, de kis magyarázat után beépülhetnek a szókincsükbe, ahogyan a történetek is a közös emlékezet világának részesévé teszik őket. Könyvünkkel kedvet szeretnénk csinálni, hogy minél többen induljanak el felfedezni a várost, ahol élünk. A városunkat. Múltját és jelenét. Az illusztrációk ereje abban rejlik, hogy izgalommal vegyes kíváncsiságot ébresztenek a még fel nem fedezett helyek, személyek és történetek iránt, és hagyják, hogy a felfedezés folyamatába szerepet kapjanak az egyéni érzések és gondolatok. Így lesz a város az „én városom”, a mi városunkká.

Érdekes és tanulságos kalandozást kívánnak a könyv szerzői, illusztrátora és tervezője!

A református Nagytemplom helyén a XIII. században először egy kis templom állt, amelyet később Szent András templomnak neveztek. 1564 őszén a várost pusztító tűzvész súlyosan megrongálta, csak egy hatalmas faragott zárókő maradt meg belőle, rajta a zászlós báránnyal, amely ma a Déri Múzeumban látható. 1626–28 között Bethlen Gábor fejedelem támogatásából épült föl újra. 1642-ben már állt előtte a Verestorony, ami az I. Rákóczi György fejedelem által adományozott harang számára készült. A több mint 5,5 tonnás nagyharangot ugyanis az András-templom tornya nem bírta volna el. A Szent András-templom az 1802. évi tűzvészben teljesen leégett. 1805–21 között építették fel helyén a Nagytemplomot.

A mai belváros területén a 13. században három település lehetett. A legnagyobb Debrecenfalva volt, a mai Domb utca környékén. A mai Rákóczi–Szappanos utcák helyén lehetett Szentlászlófalva, nevét templomáról kapta. A harmadik falu a Nagyállomás környékén állhatott, amelynek neve temploma védőszentje után Boldogasszonyfalva volt.

K
↑
É ← → D
↓
NY

Az én Debrecenem

Szerzők: Kollár Árpád
Lakner Lajos
Illusztráció és grafika: Grela Alexandra
Kónya Ábel

Szerkesztő: Lakner Lajos PhD, irodalomtörténész
Szakmai lektor: Magyarai Márta
Nyelvi lektor: Szekeres Krisztina
Könyvterv, nyomdai előkészítés: Kónya Ábel
Köszönet Arany Fruzsina múzeumpedagógusnak inspiráló megjegyzéseirért.
Kollár Árpád a versek megírása idején Térey János alkotói ösztöndíjban részesült.

© Kollár Árpád
© Lakner Lajos
© Grela Alexandra
© Méliusz Juhász Péter Könyvtár

Minden jog fenntartva. Bármilyen másoláshoz, sokszorosításhoz, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tároláshoz a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges.

Kiadó: Méliusz Juhász Péter Könyvtár
4026 Debrecen, Bem tér 19/D
Felelős kiadó: Dr. Kovács Béla Lóránt

Első kiadás. Készült 2000 példányban.
Nyomdai munkálatok: Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató
ISBN 978-963-9946-18-7

A könyv kereskedelmi forgalomba nem hozható.

Ez a kiadvány a TOP-6.9.2-16 kódszámú „A helyi identitás és kohézió erősítése” című pályázati kiíráson támogatást nyert TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00001 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen1 városrészén”, TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00004 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen3 városrészén”, TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00005 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen2 városrészén” azonosítószámú és című projektek keretében valósult meg.

MÉLIUSZ
a választ nálunk találja

saját előzők -
48. oldal a táblához ragasztva